

רבינו גרשום

קיצה:

וּלְמֵאֵן דאמר רַבֵּאי הארין תרי אחי דאבא הוו דְּהוּ. משמע כולה סוגיא דלמאן דלאמר לבאי הארץ שלא נטלו כלום מחמת כלפחד עצמו אלא מחמת חפר אבי אציהן ומימה אס כן מאי קאמר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים וגו' מאי נפקא מינה שלא היה צעדמס אפילו היה היו נוטלין על ידי חזרה^א דהא אמרינן לעיל בני מרגלים ובני מתלוננים נחלו בזכות אבי אציהן ובזכות אבי אמותיהן ואין לפרש (ט) דנ"מ לענין חלק פשיטות אע"ג דהא כי היכי דשקלי חלק פשיטות אע"ג דגא להן מכח אציהן ה"ג יטלו חלק בכורה ועוד קשה לנשכ"א למ"ד לבאי הארץ היכי קאמר לעיל מרגלים יהושע וכלל נטלו חלקם והלא לא היה להם חלק בצרך כלל לכל אותן שלא באו בצרך וכ"מ נטלו מה שהגיע לכן על ידי חזרה מבניהם שצאו לארץ הא לימא דלאמרינן לקמן דבניהן שהיו בני עשרים נטלו בזכות עצמם^ב ורש"ס פ"י דלמ"ד דלבאי הארץ לא נטלו מידי יהושע וכלל מחלק מרגלים ומפרש חיו מן האנשים ממס חיו כפשטיא :

וּלְמֵאֵן דאמר תרי אחי דאבא הוו דְּהוּ ההוא מאחוזות נחלָה

נפקא. קשיא לרז"ס אפילו למאן דלאמר חד אחא דאצא הוה להו נמי מאחזות נחלה נפקא לדינן דלא דרשי נחון מתן^א ולר"א דדריש נחון מתן לא כרץ לאחזות נחלה אפילו למאן דלאמר תרי אחי דאצא הוו דהא למאן דאמר לבאי הארץ הוא דאית ליה דתרי אחי דאצא הוו וההוא לא דריש נחון מתן להס נחלה לחלק אציהם דלדידה לא היה שום חלק^ב ולדרוש מיניה חד אחא ואידך מנחון מתן כדדריש ראב"י: ובזכות

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

אמרו לו [אנן] **מורעא דיוסף כו'**. והיינו דכתיב ויאמרו בני יוסף לא ימנא לנו ההר [יהושע ז] כלומר אין לנו חוששין לאותו הר היינו יער דכתיב המס הר יהיה לך כי יער הוא: **עולי עין**. הן עולין על העין ושולטין עליו ואין העין עולה עליהן: **והכתיב קרא אחרינא**. ותרי קראי למה ליי: נראה צעני דהכי גרס לא קשיא **מר מקיש מתלוננים למרגלים ומר לא מקיש מתלוננים למרגלים דנתיב כו'**.

ולקמן מפרש לה: **זה כלפחד**. מילתא דפשיטא היא דהא כתיב לעיל צנות כלפחד אלא אגב גררא דהנך קאמר לה. ונראה צעני שסגר מן הספרים דהכי קמי ירשא דהך צרייתא צסיפריג^א אצינו מת צמדבר ר' עקיבא אומר נאמר כאן צמדבר ונאמר להלן מדבריו מה מדבר האמור כאן כלפחד אף מדבר האמור להלן כלפחד דמינה שפעין דהיינו מקושש והוא לא היה בתוך העדה כו' כי הכא: **וז ערס מרגלים**. דכתיב צבו עד מתי לעדה הרעה הוצת אשר המה מלינים עלי (צמדבר יד) את השאר: **אלו מתלוננים**. כדמפ' מתלוננים שצנעת קרה דכתיב צבו לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה'. והאי דקאמר עדת קרה כמשמעו מסקנא דמילתיה היא: **מן מקיש**. הואיל ונכתבו בפסוק אחד וכי היכי דירשו המרגלים ירשו נמי המתלוננים: **ומר לא מקיש**. לא חשיב ליה היקש כיון דלא כתיב ציה וי"ו בתוך העדה והנועדים: **לכונה ארעא דישאל**. לאו דוקא כולה אלא רוצה דכתיב [שמות טו] וילוו העם על משה לאמר מה נשתה בצשלמא למ"ד דלא חלק קדוש הרי כל שצט ושצט נחלו חלק קרוביהם מתלוננים שצשצטיס אלא למאן דמקיש נגרעה כל נחלת שצט ושצט טובא ואנן קיימא לן ומקראי איכא למילף דאפילו חלק אחד מאלף לא נטלו: היינו דכתיב ציהושע אשר שנטלו צנות כלפחד ויפלו חצלי מנשה עשרה דהיינו שימא דשיתא צמי אצות הכתובים למעלה וד' דידהו הרי עשרה דכתיב לעיל ויהי לבני מנשה הנומרים למשפחותם לבני אציעור ולבני חלק ולבני אשריאל ולבני שסס ולבני חפר ולבני שמדע אלה בני מנשה בן יוסף הזכרים למשפחותם וללפחד

בן חפר וגו' ויתן להן יהושע נחלה על פי ה' בתוך אחי אציהן ויפלו חצלי מנשה עשרה צין נטילת ששה צמי אצות וארצעה דצנות כלפחד חלק כלפחד שהיה מיוצאי מנרים ונטלו חלק הראוי ללפחד צנחלת אחיו כדלקמן. ולקמן פריך קרא מאי קחשיב כו': **ופרי דידהו**. שני חלקים צנכסי חפר צמורת חזרה שנטלו בני חפר איש חלקו בצרך אותן שהיו צאי הארץ או הם או (ב) בני חפר דכתיב [צמדבר טו] לאלה מחלק הארץ וגו' והזכירו כולן נחלקם למוריש שלהן דהיינו חפר שהיה מיוצאי מנרים דאינן אלא שלוחיו דכתיב [שסלשמות מטות אצותם ינחלו ונמנא כאילו זכה והזחוק חפר ככל חלקים הללו וכשמת חפר ירשו ממנו כל צביו צנות כלפחד ירשו שני חלקים לפי שהוא צכור וכל אחיו איש איש חלק אחד הרי לצנות כלפחד שני חלקים של אציו צנכסי חפר וגם כשמתו שנים מחמי כלפחד כדלקמן ירשו אחי כלפחד אותן שצמיים וגם צנות כלפחד צמקוס אציהן ירשו אותן אחין המתים וכו' צחלקן שהיה להם ליעול צנכסי חפר כשהחזירו לו צביו שצאו לארץ והוא חזר והוריש להם דפרישית אצל חלק כלפחד עצמו לא נטלו שהרי לא ליוצאי מנרים נחחלקה הארץ וחזרה לא שייך ציה שהרי לא היו לו צנים הנכנסין לארץ שיחזירו לו נחלה: **פסעה הוו**. שיתא דשיתא צמי אצות ותלתא דידהו השניין צמשנמינו: **ה"ג פרי אחי דאצא כו'**. והנה תרי אחי מתו אחרי מות חפר אציהן וכו' קודם מיתתן צנכסי חפר שהחזירו לו צביו שצאו לארץ דפרישית לעיל כגון שהיו לחפר ח' צנים השנים מתו צמדבר וגם כלפחד צמחס והחמשה צאו לארץ ונטלו ה' חלקים החזירו לחפר אציהם מת חפר ירשוהו שמונה צביו כלפחד נטל שני חלקים כי הוא הצכור וו' אחין נטלו ו' חלקים מת כלפחד נטלו צנותיו שני חלקים שלו שירש מנכסי חפר מתו שני אחיו צלא צנים צאו חמשה האחין וצנות כלפחד צמקוס כלפחד אציהם וירשוס נמנאו צנות כלפחד נוטלות ארצעה חלקים צ' חלקים גדולים צנכסי חפר וצ' חלקים קטנים צנכסי שני אחי אציהן. ומיהו המקשה לא הוה צכירא ליה תרי אחי אלא חד אחא דאצא כדאשכחן צצרייתא: **נחן ספן**. קראי יחירי דירש דמאי למכתב ינחלו צנות כלפחד ותו לא: **וז נחלם אציהן**. שהיה מיוצאי מנרים וקסבר ליוצאי מנרים נחחלקה הארץ: **צכוך אחי אציהן** וז נחלם **חפר**. אבי אציהן שנטל צה כלפחד חלק כאחד מאחיו: **והעצרים וז חלק צכורה**. דכתיב והעצרת כל פטר רחס (שמות יג). שנטל כלפחד צנכסי חפר חלק אחד יותר על אחיו צצציל שהיה צכור. ומיהו צכירא ליה נמי להאי תנא כר' אליעזר דחד אחא דאצא הוה להו ונפקא ליה מייתור דאחזות נחלה [צמדבר כו] כדאמרינן לקמן דאי לית ליה לא משכחת לה חצלי מנשה עשרה אצל מנחון מתן אינו רוצה לדרוש מכפל המקרא כרבי אליעזר דס"ל דצרה מורה כלשון צני אדם וכה"ג הויא פלוגתא דתנאי צקידושין (דף פ: ב) גבי העניק מעניק לו [דברים טו] ובכמה מקומות צגמי': **מאחזות נחלה**. דמאי למיכתב נחן מתן להם נחלה בתוך אחי אציהן: **קרא**. דכתיב חצלי מנשה עשרה מאי קחשיב: **טובא הוו**. כל אחין צצמטה מנשה שנטלו חלק אציהן היה לו לחשוב דקחשיב חלקי צנות כלפחד: **שימא הוו**. דהא צנות כלפחד על סס משפחת החפרי נקראין ככל צני חפר וכיון דקחשיב צית אצ של חפר למה לי למיתני חלקי צנות כלפחד: לעולם

(א) צכרס כ: נה: צ"מ פה. סוטה לו, (ג) [פ"י פ"שי"י דסוטה לא] ד"ה לא מקשינן ובמוספות ד"ה ורבי יהודה^א, (א) [פסחם כו ג,] (ד) [צמדבר טו,]

סמל

תורה אור השלם

- ↑ בן פרת יוסף בן פרת עלי עין צנות צַפְדָּה עלי שור: בראשית מט כב
- ↑ הפלאך הגאל אתי מכל רע יִבְרָךְ את תַּעֲרִים ויִשְׂרָא בָּהֶם שְׂמִי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אֲבֹרָהִם ויִצְחָק ויִדְּגוּ לִיב בְּפֶדֶר תִּאָּרֶץ: בראשית מט כז
- ↑ יהושע בן נון וכלב בן יפנה היו מן האנשים ההם והולכים לחזור את הארץ: במדבר יד לח
- ↑ כי אמר לו ילדים מות יקחו במדבר לא עזרת מקם איש כי אם קלב בן יפנה יהושע בן נון: במדבר כו סה
- ↑ אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה ונעדרים על יו' בגדת קרח כי חטאו מית וצנים לא היה לו: במדבר כו ג
- ↑ ויפלו חבלי מנשה עשרה לבד מארץ הגלעד ויבדשן אשר מעבר לירדן: יהושע יז ה
- ↑ בן צנות צַפְדָּה דברת נחן חלק למה אמות נחלה בתוך אחי אביהם ותצרת את נחלת אביהן לקן: במדבר כו ז

סמל

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ומרי וכו' או הם או בני בני חפר: (ב) תו"י ד"ה ולמ"ד לבאי וכו' ואין לפרש דלענין חלק כסדה קאמרי חבי דלא פי הכי:

סמל

מוסף רש"י

ערלי עין. ומתקין מן העין שאניה שולמט צכין (בזכות) (ב) אלו: שלטין על העין ולא העין עולה צכין (שם) (ג) עולין למעלה מן העין והא מלמטה שהיא אמת יטל לשטת צכין (ב"מ פד) וכע"י:
סוטה לוז.

סמל

מוסף תוספות

א. בזכות חפר אבי אביהן. שטמ"ק. ב. שאם היה אביהן בעדת מרגלים לא היו נוטלות חלק בכורה צנכסי חפר, דאי אביוהא צכסי חלק בכורה מאי עבידתיה. דעמי יונה. ג. חיל מוס' ר"ד: ובחזרה לא מצית לאוקומי שחן בני המרגלים יטלו חלק בעבורם שהן באי הארץ ויחזירו למרגלים כדי להשוות החלקים, וירבוא יהושע וכלב ויטלו חלקים. זה אין לומר דא"כ נמצא שהן יורשין בני המרגלים ובני המרגלים ישארו ריקם. ד. דלא דריש כפילא, סבר דביה תורה כלשת בני אדם, דפלוגתא דתנאי היא כדאי בב"מ (לא לו). כ"טע"א. ה. כיון דלבאי הארץ נחחלקה הארץ, שהיה אביהן לא היה מבאי הארץ. דעמי יונה.